

22 Απριλίου, 1992

[ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΗΣ, Δ/στής]

ΑΝΑΦΟΡΙΚΑ ΜΕ ΤΑ ΑΡΘΡΑ 146, 28, 29 ΤΟΥ  
ΣΥΝΤΑΓΜΑΤΟΣ

ΓΕΩΡΓΙΑ ΧΑΤΖΗΜΙΧΑΗΛ,

Αιτήτρια,

v.

ΚΥΠΡΙΑΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ, ΜΕΣΩ  
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΥ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΚΑΙ/Η ΑΛΛΟΥ

Καθ' ων η αίτηση.

(Υπόθεση Αρ. 230/91).

Διοικητική Πράξη — Αιτιολογία — Πρέπει να είναι διατυπωμένη με σαφήνεια σε τρόπο ώστε να είναι εφικτός ο δικαστικός έλεγχος — Η σαφήνεια δεν είναι συνάρτηση της λεπτομέρειας εφόσον τα επί μέρους στοιχεία υπάρχουν αναλυτικά στο φάκελο — Αιτιολογία που είναι διατυπωμένη κατά γενικό και αόριστο τρόπο είναι ελλιπής γιατί δεν επιτρέπει το δικαστικό έλεγχο.

5

Η αιτήτρια, που είχε επανηλειμμένα υποβάλει αίτηση για εισαγωγή αδασολόγητου οχήματος ως Κύπρια που επαναπατρίστηκε, προσέβαλε με την προσφυγή της αυτή την απόφαση των καθ' ων η αίτηση να απορρίψουν τέτοιο αίτημά της, παρόλο που προσκόμισε αποδείξεις - βεβαιώσεις από ιδιώτες κατοίκους της Αγγλίας και της Ελλάδας πως υπήρξε εργοδοτούμενή τους κατά τη διάρκεια των ετών 1975-1986.

10

15

Ήταν ισχυρισμός της αιτήτριας πως ενώ προσκόμισε τις αποδείξεις που χρειάζονταν με βάση το νόμο το αίτημά της απορρίφθηκε κατά τρόπο που η απόφαση των καθ' ων η αίτηση να πάσχει τόσο λόγω έλλειψης της δέουσας έρευνας και/ή πλάνης για τα πράγματα και/ή κατάχρησης και υπέρβασης εξουσίας, όσο και

20

λόγω έλλειψης της δέουσας αιτιολογίας. Το Ανώτατο Δικαστήριο ακυρώνοντας την επίδικη απόφαση, αποφάσισε ότι:

5 Η αιτιολογία της ελεγχόμενης πράξης διακριτικής εξουσίας πρέπει να είναι διατυπωμένη με σαφήνεια. Είναι σαφής εφόσον αναφέρονται συγκεκριμένα τα στοιχεία στα οποία η Διοίκηση στήριξε την ουσιαστική κρίση της, ειδικά για την κρινόμενη περίπτωση, σε τρόπο ώστε να είναι εφικτός ο δικαστικός έλεγχος. 10 Η σαφήνεια αυτή δεν είναι συνάρτηση της λεπτομέρειας, αρκεί η αιτιολογία να είναι σαφής, έστω και περιληπτικά, εφόσον τα επί μέρους στοιχεία υπάρχουν αναλυτικά στο φάκελο. Αιτιολογία που διατυπώνεται κατά γενικό και αόριστο τρόπο, ώστε να μη προκύπτει με ποια στοιχεία μορφώθηκε η κρίση ή πρόκριση της Διοίκησης, είναι αόριστη γιατί ο Δικαστής δεν έχει στη διάθεση του συγκεκριμένα στοιχεία επιδεκτικά δικαστικής εκτίμησης και άσκησης του δικαστικού ελέγχου. 15

20 Στην κρινόμενη όμως υπόθεση ο Διευθυντής δεν δίδει τους λόγους γιατί κατέληξε στο συμπέρασμα αυτό για να μπορέσει το Δικαστήριο να ελέγξει τη νομιμότητα της πράξης. Συνεπώς καταλήγω πως η επίδικη απόφαση θα πρέπει να ακυρωθεί γιατί η αιτιολογία της δεν είναι πλήρης ή επαρκής.

*Η επίδικη απόφαση ακυρώνεται χωρίς έξοδα.*

25 Αναφερόμενες υποθέσεις:

*Δημοκρατία ν. Φιλιππίδη (1989) 3(B) Α.Α.Δ. 292.*

30 *Pancyprian Federation of Labour (PEO) ν. Board of Cinematograph Films Censors and Another (1965) 3 C.L.R. 27.*

*Nicolaides ν. Municipality of Latsia (1987) 3 C.L.R. 1496.*

35 **Προσφυγή.**

40 Προσφυγή εναντίον της απόφασης του Διευθυντή του Τμήματος Τελωνείων με την οποία απέρριψε, μετά από επανεξέταση, νέα αίτηση της αιτήτριας για απαλλαγή δασμών για αυτοκίνητο που εισήγαγε σαν Κυπρία που επαναπατριόστηκε.

*Α.Σ. Αγγελίδης, για την αιτήτρια.*

Μ. Ραφτόπουλος, Δικηγόρος της Δημοκρατίας, για τους καθ' ων η αίτηση.

*Cur. adv. vult.*

5

Ο Δικαστής κ. Χρυσοστομής ανάγνωσε την ακόλουθη απόφαση.

ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΗΣ, Δ.: Η παρούσα προσφυγή στρέφεται εναντίον της απόφασης των καθ' ων η αίτηση, του Διευθυντή του Τμήματος Τελωνείων (Διευθυντή), που κοινοποίησε στην αιτήτρια με επιστολή ημερ. 14.12.90 και με την οποία απέρριψε, μετά από επανεξέταση, νέα αίτηση της ημερ. 2.4.90, για απαλλαγή δασμών για αυτοκίνητο που είσαξε, με βάση το άρθρο 11 (4)(β) του Περί Τελωνειακών Δασμών και Φόρων Καταναλώσεως Νόμου (Ν. 58/88).

10

15

Στις 4.5.87 η αιτήτρια υπέβαλε αίτηση για ατελή εισαγωγή στη Δημοκρατία ενός αυτοκινήτου, με βάση την κλάση 01.19 του Τέταρτου Πίνακα του Περί Τελωνειακών Δασμών και Φόρων Καταναλώσεως Νόμου (Ν. 18/78), σαν Κυπρία που επαναπατρίστηκε στην Κύπρο μετά από μετανάστευση. Η αίτηση της αυτή απορρίφθηκε και στις 14.3.89 υπέβαλε νέα αίτηση με βάση τις διατάξεις του άρθρου 11(4)(β) του Περί Τελωνειακών Δασμών και Φόρων Καταναλώσεως Νόμου του 1988 (Ν. 58/88).

20

25

Οι διατάξεις του άρθρου 11(4)(β), (5) και (6), έχουν ως ακολούθως:

30

"(4) Τηρουμένων των διατάξεων του παρόντος άρθρου ως και οιασδήποτε ετέρας διατάξεως οπουδήποτε διαλαμβανομένης και αφορώσης εις την ατελή εισαγωγήν εμπορευμάτων, ωσαύτως απαλλάττονται του εισαγωγικού δασμού ή και φόρου καταναλώσεως υπό τους ακολούθους όρους και προϋποθέσεις:-

35

40

(α) .....

5 (β) μηχανοκίνητα οδικά οχήματα των Κλάσεων 8703 21-24, 8703 31-33 και 8703 90 εισαγόμενα υπό ή  
Δημοκρατίαν δώδεκα έτη αποδεδειγμένως ειργάσθη εις  
το εξωτερικόν μετά την 20ην Ιουλίου 1974 διά  
10 συνολικήν περίοδον τουλάχιστον 10 ετών, νοουμένου  
ότι η εισαγωγή γίνεται εντός ενός έτους από της  
ενάρξεως της ισχύος του παρόντος Νόμου ή εντός ενός  
έτους από της αφίξεως του δι' εγκατάστασιν εν τη  
Δημοκρατία.

(γ) .....

15 (5) Η δύναμι του ως προείρηται εδαφίου απαλλαγή  
εκ του καταβλητέου δασμού ή και φόρου  
καταναλώσεως εν ουδεμιά περιπτώσει θα υπερβαίνη  
τας £7,000 εις εκάστην περίπτωσιν:

20 Νοείται ότι η απαλλαγή καθ' όσον αφορά εις τα  
δικαιούμενα δύναμι των παραγράφων (β) και (γ) του  
εδαφίου (4) πρόσωπα θα περιορίζεται εις έν μόνον  
όχημα δι' εκάστην οικογένειαν.

25 (6) Τα ως άνω εισαγόμενα οχήματα θα είναι δι'  
αποκλειστικήν χρήσιν των δικαιουμένων ως ανωτέρω  
προσώπων ή, εις την περίπτωσιν των σχολών οδηγών ή  
των αυτοεργοδοτουμένων εκπαιδευτών οδηγών, διά  
30 την κατ' επάγγελμα εκπαίδευσιν οδηγών."

35 Η δεύτερη αυτή αίτηση της αιτήτριας είχε την ίδια τύχη  
με την προηγούμενη και η αιτήτρια καταχώρησε την  
προσφυγή 268/89, που εκδικάστηκε από μένα. Η  
προσφυγή αυτή απορρίφθηκε στις 28.2.90, για το λόγο ότι  
η αιτήτρια παράλειψε να αποδείξει ότι εργάστηκε στο  
εξωτερικό μετά την 20.7.74, για συνολική περίοδο  
τουλάχιστον 10 ετών, γιατί δεν προσκόμισε αποδεικτικά  
στοιχεία.

40 Περισσότερα γεγονότα της υπόθεσης αυτής, όπως  
προκύπτουν από την προσφυγή αρ. 268/89 και το φάκελο

της υπόθεσης, είναι χρήσιμο να αναφερθούν σε αυτό το στάδιο. Η αιτήτρια κατάγεται από τον Άγιο Αμβρόσιο Κερύνειας, όπου και κατοικούσε. Σαν αποτέλεσμα της Τουρκικής Εισβολής τον Ιούλιο του 1974, εκτοπίστηκε από το χωριό της και διέμεινε για βραχύ χρονικό διάστημα στην Ξυλοτύμπου.

5

Στις 7.9.74 η αιτήτρια πήγε στην Αγγλία όπου εγκαταστάθηκε. Σύμφωνα με τους ισχυρισμούς της, στις 30.3.75 άρχισε να εργάζεται, αρχικά σαν γαζώτρια και μετά σαν καθαρίστρια σε εστιατόριο. Στο μεταξύ παντρεύτηκε εκεί με ομοχώριο της και από το γάμο της απέκτησε δυο παιδιά. Στην Αγγλία, όπως δήλωσε, εργάστηκε μέχρι τις 25.6.82, οπότε και έφυγε από εκεί με την οικογένειά της. Μετά από ολιγοήμερη παραμονή στην Κύπρο πήγε με την οικογένεια της στην Ελλάδα, όπου και εγκαταστάθηκε και από τις 8.9.82 μέχρι 3.6.86, όπως δήλωσε, εργαζόταν εκεί φροντίζοντας παιδιά στο σπίτι. Στην Κύπρο επανήλθε με την οικογένεια της για μόνιμη εγκατάσταση στις 5.7.86.

10

15

20

Μετά την υποβολή της δεύτερης αίτησης της ημερ. 14.3.89, οι καθ' ων η αίτηση ζήτησαν από αυτή να προσκομίσει, μεταξύ άλλων, και αποδεικτικά στοιχεία αναφορικά με την εργασία της στο εξωτερικό, μαζί με σχετικές επεξηγήσεις. Με επιστολή της ημερ. 21.3.89, η αιτήτρια ανέφερε ότι δεν ήταν σε θέση να παρουσιάσει επίσημα αποδεικτικά στοιχεία. Τούτο οφείλετο στο γεγονός ότι δεν είχε άδεια εργασίας ή δεν έκαμνε εισφορές στις κοινωνικές ασφαλίσσεις. Μετά την επιστολή αυτή, η αίτηση της αιτήτριας ημερ. 14.3.89 απορρίφθηκε και της αποστάληκε η επιστολή ημερ. 29.3.89, η οποία αναφέρει τα ακόλουθα:

25

30

"Θέμα: Αδασμολόγητο αυτοκίνητο

35

Αναφέρομαι στην αίτησή σας ημερομηνίας 14 Μαρτίου 1989, για απαλλαγή δασμού πάνω σε αυτοκίνητο σαν εργασθείσα στο εξωτερικό και σας πληροφορώ ότι το αίτημά σας δεν μπορεί να γίνει αποδεκτό γιατί σύμφωνα με τα στοιχεία που έχετε προσκομίσει δεν έχετε συμπληρώσει εργασία συνολικά

40

για δέκα χρόνια στο εξωτερικό μετά από τις 20.7.1974, όπως προβλέπει η κειμένη νομοθεσία."

5 Ακολούθως, η αιτήτρια καταχώρησε την προαναφερθείσα προσφυγή αρ. 268/89, που απορρίφθηκε.

10 Στις 2.4.90 η αιτήτρια υπέβαλε νέα αίτηση στο Διευθυντή, με την οποία ζητούσε επανεξέταση της υπόθεσης της, επισυνάπτοντας σε αυτή τέσσερις βεβαιώσεις από ισάριθμους ιδιώτες κατοίκους της Αγγλίας και της Ελλάδας, πως η αιτήτρια υπήρξε εργοδοτούμενη τους κατά τη διάρκεια των ετών 1975-1986. (Αντίγραφο της πιο πάνω αίτησης και των βεβαιώσεων επισυνάπτεται ως Παραρτήματα 1-5 στην ένσταση).

15

Το νέο αίτημα της αιτήτριας εξετάστηκε από τους καθ' ων η αίτηση και απορρίφθηκε. Η απορριπτική επιστολή ημερ. 14.12.90 έχει ως ακολούθως:

20

"Αδασμολόγητο αυτοκίνητο

25

Αναφέρομαι στις επιστολές σας ημερομηνίας 2 Απριλίου και 6 Δεκεμβρίου 1990, σχετικά με το πιο πάνω θέμα και λυπούμαι να σας πληροφορήσω ότι δεν μπορεί ν' αλλάξει η προηγούμενη μου απορριπτική απόφαση που σας κοινοποιήθηκε με την ταυτάριθμη επιστολή μου ημερομηνίας 29 Μαρτίου 1989."

30

Σαν αποτέλεσμα καταχωρήθηκε η παρούσα προσφυγή.

35

Η απόδειξη που επιζητά ο νόμος στην υπό κρίση υπόθεση είναι πως η αιτήτρια "κατά τα αμέσως προ της επανόδου της εις την Δημοκρατίαν δώδεκα έτη αποδεδειγμένως ειργάσθη εις το εξωτερικόν μετά την 20ην Ιουλίου 1974 διά συνολικήν περίοδον τουλάχιστον 10 ετών".

40

Είναι ισχυρισμός του δικηγόρου της αιτήτριας πως, κατά την επανεξέταση, η αιτήτρια κατάθεσε πιστοποιητικά και βεβαιώσεις ότι εργάστηκε στο εξωτερικό για περίοδο πέραν των δέκα ετών και απόδειξε εκείνα που έπρεπε, με βάση το νόμο, να αποδείξει. Συνεπώς, η απόφαση του

Διευθυντή δεν είναι εύλογη και πάσχει από έλλειψη δέουσας έρευνας και/ή πλάνης για τα πράγματα και/ή κατάχρησης και υπέρβασης εξουσίας. Επίσης ισχυρίζεται, πως η προσβαλλόμενη απόφαση στερείται της δέουσας αιτιολογίας.

5

Η θέση του δικηγόρου των καθ' ων η αίτηση είναι πως, η αιτήτρια απότυχε να αποδείξει ότι εργάστηκε στο εξωτερικό για δέκα χρόνια. Ο νόμος απαιτεί, είτε, πως η αιτήτρια έπρεπε να αποδείξει πέραν πάσης αμφιβολίας ότι πράγματι εργάστηκε στο εξωτερικό γι' αυτή την περίοδο. Αυτό σημαίνει ότι τα αποδεικτικά στοιχεία που όφειλε να προσκομίσει θα πρέπει να είναι τέτοια ώστε να μη αφήνουν περιθώρια για αμφιβολία. Τα αποδεικτικά στοιχεία που προσκόμισε η αιτήτρια, ανάφερε, ήσαν τέσσερεις βεβαιώσεις από τέσσερα διαφορετικά πρόσωπα. Τα πρόσωπα αυτά, προφανώς ιδιώτες, είναι κάτοικοι του εξωτερικού και άγνωστοι στους καθ' ων η αίτηση. Γι' αυτό και το περιεχόμενο των βεβαιώσεων τους ήταν αδύνατο να ελεχθεί, όπως αδύνατο ήταν να ελεχθεί η ταυτότητα και η υπευθυνότητά τους. Η ουσιαστική εκτίμηση των γεγονότων, είτε, ανήκει στη Διοίκηση και το Δικαστήριο επεμβαίνει μόνο όταν η εκτίμηση αυτή δεν είναι εύλογη, ή όταν βασίζεται σε πλάνη περί τα πράγματα ή είναι αποτέλεσμα υπέρβασης των ορίων της διακριτικής ευχέρειας του οργάνου που έλαβε την απόφαση.

10

15

20

25

Η τελευταία αυτή θέση του δικηγόρου των καθ' ων η αίτηση, ως προς το πότε επεμβαίνει το Δικαστήριο, είναι ορθή, όμως, από το νόμο δεν επιζητείται απόδειξη πέραν πάσης αμφιβολίας ότι ο επαναπατριζόμενος εργάστηκε στο εξωτερικό για συνολική περίοδο τουλάχιστον δέκα ετών. Ο νόμος θέτει το βάρος στους ώμους του επαναπατριζόμενου απλώς να αποδείξει τα πιο πάνω στοιχεία.

30

35

Στην υπό κρίση υπόθεση η αιτήτρια προσκόμισε τις προαναφερόμενες βεβαιώσεις, οι οποίες καλύπτουν μια συνεχή περίοδο εργασίας πέραν των δέκα ετών. Η αίτησή της επανεξετάστηκε, ενόψει των νέων στοιχείων που η αιτήτρια υπέβαλε και επομένως, η νέα απόφαση του Διευθυντή δεν μπορεί να χαρακτηριστεί βεβαιωτική. Όμως, η αιτήτρια και πάλι δεν έπεισε το Διευθυντή, ο

40

5 οποιός και απέρριψε την αίτηση, γιατί η αιτήτρια δεν έχει συμπληρώσει δέκα χρόνια εργασίας στο εξωτερικό. Όμως ο Διευθυντής δεν δίδει τους λόγους γιατί κατέληξε στο συμπεράσμα αυτό, για να μπορέσει το Δικαστήριο να ελέγξει τη νομιμότητα της πράξης.

10 Επί του θέματος της αιτιολογίας διατυπώθηκαν οι ακόλουθες αρχές στην απόφαση του αδελφού Δικαστή Στυλιανίδη στις Α.Ε. 862 και 863, **Δημοκρατία ν. Σταύρου Φιλιππίδη και άλλων**, ημερ. 14.2.89:

15 "Η αιτιολογία της ελεγχόμενης πράξης διακριτικής εξουσίας πρέπει να είναι διατυπωμένη με σαφήνεια. Είναι σαφής εφόσον αναφέρονται συγκεκριμένα τα στοιχεία στα οποία η Διοίκηση στήριξε την ουσιαστική κρίση της, ειδικά για την κρινόμενη περίπτωση, σε τρόπο ώστε να είναι εφικτός ο δικαστικός έλεγχος. Η σαφήνεια αυτή δεν είναι συνάρτηση της λεπτομέρειας, αρκεί η αιτιολογία να είναι σαφής, έστω και 20 περιληπτικά, εφόσον τα επί μέρους στοιχεία υπάρχουν αναλυτικά στο φάκελο. Αιτιολογία που διατυπώνεται κατά γενικό και αόριστο τρόπο, ώστε να μη προκύπτει με ποια στοιχεία μορφώθηκε η κρίση ή πρόκριση της Διοίκησης, είναι αόριστη γιατί ο Δικαστής δεν έχει στη 25 διάθεση του συγκεκριμένα στοιχεία επιδεικτικά δικαστικής εκτίμησης και άσκησης του δικαστικού ελέγχου."

30 (Βλ. επίσης, Δαγτόγλου, Γενικό Διοικητικό Δίκαιο α' 1977, στη σελ. 166, **Panyprian Federation of Labour (PEO) and 1. Board of Cinematograph Films Censors, 2. Minister of Interior of the Republic of Cyprus** (1965) 3 C.L.R. 27, **Antonis Nicolaides v. The Municipality of Latsia Through the Municipal Council of Latsia** (1987) 35 3 C.L.R. 1496).

40 Συνεπώς, καταλήγω πως η επίδικη απόφαση θα πρέπει να ακυρωθεί, γιατί η αιτιολογία της δεν είναι πλήρης ή επαρκής.

Ενόψει της κατάληξης αυτής, δεν κρίνω ορθό να



υπείσέλθω στους άλλους λόγους ακυρότητας.

Η προσφυγή επιτυγχάνει. Η προσβαλλόμενη πράξη ακυρώνεται. Δεν επιδικάζονται έξοδα.

5

*Η επίδικη απόφαση ακυρώνεται  
χωρίς έξοδα.*